

Alte Drucke

**CONCIONES || IN EVANGELIA || ET EPISTOLAS, QVAE IN ||
PRAECIPVIS ET ALIIS TOTIVS || anni festis diebus populo
in Ecclesia proponi || solent, è ...**

Prielee, Gilles vanden

Parisiis, 1566

IN FERIIS IOANNIS APOSTOLI ET EVANGELISTAE Epistola.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150282

Apoc. 1. in maiestate venientem confiteantur vel inuiti, quando
Math. 26. videbunt in quem transfixerunt. Veruntamen dico vobis: amodo videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis dei, & venientem in nubibus cæli.

Abstulit ergo deus Iudæis synagogam, quia ipsi prius
Math. 21. sponsum & dominum synagogæ reliquerunt. Aufertur à vobis regnum dei, &c.

Ecclesia catholica cur hodie aufertur à multis.

Abstulit quoque deus orientalibus regnis Ecclesiam, quæ in numerabilium martyrum sanguine & doctorum admiranda doctrina decorata & illustrata fuerunt: quia ipsi prius Christum clarissimum eiusdem Ecclesiæ sponsum dereliquerunt. Quamplurimis ciuitatibus in vicinis regionibus abstulit etiam deus abhinc quadraginta annos Ecclesiam catholicam: quia ipsi Christum & eius vicarium Romanum pontificem reliquerunt: neque sunt iam inferiores miseriis & calamitatibus, ipsis Iudæis: siquidem non minus quam Iudæos deus illos odio habet, atque ad nauream vsque abominatur. à Turcis persequuntur, à Catholicis negliguntur.

EPILOGVS.

1 Hic habes causam occisionis omnium prophetarum, & veri heredis Christi, & Apostolorum eius fuisse superbiam cordis, nihil ergo magis Christianus studeat vitare, quam tumentem & erectam cervicem, dei contra se odium prouocantem, inquit Hieronymus.

2 Apostolos hic vocat prophetas, sapientes, & scribas, quia dominus eos populo dedit doctores & rectores omni scientia & prophetandi gratia ornatos, Ephes. 4.

3 Dulcissima similitudo, qua se Christus gallinæ comparat, nos pulli, per quem solum à milis, hoc est diabolis liberi euadimus, fide in Christum, sicut incredulitate excidimus, & audimus horrendum iudicium cum Iudæis incredulis: Relinquetur vobis domus vestra deserta hæc iam altè animi nostri insideant, discamusque aliorum periculo vitare nostrum. Poëta. Fælix quem faciunt aliena pericula cautum. dignè excipiamus legatos Christi, n'que congregari sinamus, ne relinquamur à domino, sed vt potius aduenturum læti excipiamus, cumque illo regnemus. Amen.

IN FERIIS IOANNIS APO.

STOLI ET EVANGELI-

stæ Epistola.

*Qui timet deum, faciet bona, &c. Finis Epi- Eccl. 15.
sola nomine eterno hereditabit illum dominus
deus noster.*

Nisigne encomium timentis Dei & iusti ho-
dierna lectio nobis proponit, quæ eam ob
causam in præsentibus. d. Iohannis Apo-
stoli & Evangelistæ feriis legitur ab Eccle-
sia, quod omnia illa quæ hic de timente dei & iusto cõ-
memorantur, eidem Iohanni optimè conveniant, ac in
primis quidem quod inter alia legatur, quemadmodum
iustitia in medio Ecclesiæ aperuit os timentis dei ac ius-
ti, impleveritque eum spiritu sapientiæ & intellectus.
nam si cuius os hoc pacto in medio Ecclesiæ vnquam
apertum fuit, Iohannis certè os verè sic apertum est: &
si quis vnquam impletus fuit spiritu sapientiæ ac intel-
lectus, Iohannes profectò impletus est ad huc modum.
Id enim plus satis liber eius Evangelicus quem nobis
reliquit, testatur: vt in quo sic præ aliis de ineffabili di-
uinitate, generationeque æterni verbi dei disserat, vt
ipsum cælestis sapientiæ, intellectusque spiritu plenif-
simum fuisse fateri cogamur.

I Dicit nimirum de illo duo præcipua. 1. Quidnam *Timens dei
scilicet timens dei faciat seu operetur. Sed prius paucis
considerandum, quisnam verè timens dei, & iustus sit. Is
in sacris literis timens dei dicitur, qui veretur offendere
deum, eoque in omnibus suis bonis operibus timidus
est: & sic cum timore tremorèque salutem suam opera-
tur: hoc est, qui quidè facit quicquid deo scit esse gratū,
sed tamen nunquam se satis fecisse veretur, semper suā
imperfectiōem accusans. Iustus vero in sacra scriptura
dicitur ille, qui modis omnibus iustitiæ & sanctitati in-
cumbit, tam coram deo quàm coram hominibus. verū
nō fudit iustitiæ suæ aut meritis, sed solum Iesum Chri-
stum & huius merita pro sua iustitia ac sanctitate agno-
scit, habetque. Talis fuisse describitur s. Simeon.*

*Si facta operæ eius quærimus, merum bonū facit,
hoc est, nihil cõmittet quod Deo displiceat, nihil faciet,
niſi quod deo gratum esse sciat. Qui etiam sic iustus est,*

*Iustus quis
sit.*

Lucæ 2.

I. Cor. I.

& iustitia continens, is haud dubie apprehēderet iustitiā: hoc est, Christi meritis & iustitia donabitur, sicque corā deo iustus apparebit, & in dei iudicio poterit subsistere: imò tam vere certòque apprehenderet iustitiam, vt & ipsa iustitia (nimirū Iesus Christus dominus noster) ei vltro occurrere sit, & amplexura illum, quemadmodum mater honorifica vnigenitum charissimūque filium, ac sponsa primū suum sponsum (quem longè dilectissimum habet) amplectitur & osculatur. Sic enim clamat in Euangelio: Venite ad me omnes qui laboratis &

Math. II.

onerati estis, & ego reficiam vos.

Et quomodo timens dei non faceret bona, quum in omnibus operibus suis semper sit pauidus, nunquā se satis pie agere arbitretur: Prouerb. 15. Per timorem domini declinat omnis à malo. Et Ecc. 7. Qui timer deū, nihil negligit. Quomodo item nō apprehenderet semper iustitiam, quum iniustitiā ex animo oderit, sciātque ipsum deum & iustum esse, & iustitiā amatorem vnicū?

Qui fructus iustum sequantur.

Dicit quid fructus seu prāmij sequatur ipsum dei timentem & iustum, tum hic, tum illic. Obuiat enim ei iustitia matris charissimæ instar, eūque sponsum suum spōsa suscipit illum, & omnia sua bona in ipsum effundit, cibans videlicet ipsum pane vitæ seu verbo dei, potansque ipsum aqua sapiētiæ & intellectus, hoc est, omnigena gratia, spiritu vberissimo. Cibabit illum (inquit Sapiens) pane vitæ & intellectus, & aqua sapientie salutaris potabit illum. Quia timens dei & iustus, agnoscens se natura & ex sese mortuum ac prorsus stultum esse, esurit, sititque ex animo Christi vitam & sapientiam. sic vtraque implebitur, vt neque in vita, neque intellectu, neque in vera sapientia, ei vnquam quid defuturum sit, vt neque esuriturus neque sititurus sit in æternum.

Fructus secundus.

Secundus autem fructus est, quod firmat continētque timentē dei & iustum iustitia, vt in pietate nō possit vacillare, non ab ea defletere, non in peccata labi: quantumlibet satan, caro, mūdus, ad impietatem, peccatūque sollicitent, cūm dicit: Et firmabitur in illo, & nō fleletur: & Timentis continebit illum, & non confundetur. Quoniam timens dei & iustus de propriis viribus desperat, solūque dominū suū, propriū. ponit firmamētum suū & vnicū robur, refugiūque:

idcirco sic dominus firmabit & continebit illum, vt neque flectendus, neque confundendus sit ab vlla creatura, imò vt ne ipsa inferorum portæ præualituræ aduersus illum sint, Matth. 16. Psal. 72.

Tertiùs verò fructus est, quòd iustitia (Iesus Christus) illū exaltat apud proximos seu vicinos: donans, scilicet eloquētia, sapiētiāque & intellectu huiusmodi, vt omnibus aliis possit salutaria cōsilia, vt alios possit erudire, vtque proin ab omnibus & audiatur & suscipiatur. vnde sequitur: *Et exaltabit illum apud proximos suos, & in medio Ecclesie aperiet os eius, & implebit illum spiritu sapientie & intellectus, & stola glorie induet illum.* Quemadmodum timoratus & iustus coram deo in honore magno habetur: sic & Christus illum apud homines faciet honorabilem, idque sapientia, intellectu & eloquentia: adeo vt ab eius consiliis & ore vniuersi pendeant, vt ipsis etiam hostibus suis admirationi simul & stupori sit futurus: quod nimirum in B. Stephano satis clauit.

Tertius fructus.

Cæterum vltimus fructus est, quòd iustitia vestitura illum est stola gloriæ, iucunditatē & exultationem thesaurizatura super eum, & nomine æterno ipsum hereditatura, sicut textus habet, hoc est, paratura illi post mortem æternam gloriosamque apud posteros in terris memoriam, & perennia ineffabiliāque in cælis gaudia ac præmia. Audiuius igitur hactenus quomodo timēs dei & iustus habiturus sit coram deo, quomodo coram hominibus, tā inimicis quā amicis, atque adeo in præfenti vita. At hīc audimus quid post hanc vitam idem expectaturus sit, nimirum sempiternam iucūditatē, exultationem nunquam finiedam, & nomē denique æternum: idque non solū apud deum in cælo, verū etiam apud homines in terris. Vide: tot tantique fructus consequentur pium & iustum hominem, atque hos eosdem in omnibus etiam piis videmus, in Stephano, in Iohanne, & reliquis dei cultoribus. Hi igitur & nos ad timorem dei & iustitiam extimulent: vt nimirum itidem timeamus offendere deum, salutem nostram cum timore & tremore operemur, iustitiæ & sanctitati per omnem vitam studeamus, ac interim nunquam nos satis iustos esse, aut satis timuisse deum putemus, idcōque in Chri-

Quartus iusti & similes Dei fructus.

IN FERIIS

stum figamus omnem spem & iustitiam nostram, &c.

EPILOGVS.

1. Operibus bonis super Christum edificare, est sapientis & timē-
tis Dei. Sapientis item est, candelam ardentem ferre, hoc est, ratio-
nabili obsequio deo ministrare. non hic agitur de timore sermili, de
quo ait, Oderunt peccare mali formidine pœna: sed de filiali, qui
peccare odit saltem virtutis amore.

2. Timens dei qui sit, nempe boni operis factor, verbique Dei cu-
stos & observator, Iohan. 14. Si quis diligit me, sermonem meum
seruabit, &c.

3. Fructus timoris dei, & studij sapientie, est incunditas & exul-
ratio, nominisque æterni hereditatio. Sapientie cortex amarus, sed
dulcis medulla. Breuiter hæc omnia quæ hic sapiens enumerat, si-
gnificent iusti mercedem esse ineffabilem, & gaudia regni celorum
illi promissa esse ineffabilia, Esa. 64. 1. Corinth. 2. 1. Pet. 1. Apo-
2. & 3.

IN FERIIS EIVSDEM

E V A N G E L I S T A E

Euangelium.

Ioan. 21.

*In illo tempore. Dixit Iesus Petro, Sequere me.
&c. Finis Euangelij: Et scimus quia verum est
testimonium eius.*

Oc Euangelio proponuntur nobis tria.
Vt Christo vocanti obedientes nos præ-
stemus, & ipsum sequamur, cū ait Christus,
Sequere me. Tenetur Christianus Christum
sequi in doctrina, vt nihil aliud doceamus, prædicemus,
teneamus, audiamus aut admittamus, quàm quod Chri-
stus per totos tres annos docuit, Apostoli prædicarunt,
Ecclesia Romana ab ipsis Apostolis vsque ad nos tradi-
dit, & semper tenuit, Patres à suis maioribus audierunt,
& Concilia statuerunt ac decretarunt Nam iuxta regu-
lam illam auream diui Vincentij Lirinensis, illud est
Catholicum, quod semper & vbique & omnes sunt
professi.

Vincentij
Lirinensis
canon.

Ecclesia Ro-
mana verè
pontificia,
&c.

Ecclesia Romana Pontificia verè Christum sequitur,
quia id docet quod ille docuit, prædicat quod Apostoli
prædicarūt, tenet quod ipsi & sui successores tenuerūt,
gratiosè

gratiosè audit quod maiores eius audierunt, tenet quod sanctissima illa concilia tenendum statuerunt. Est catholica, quia nihil est in illa quod nō semper & ubique & ab omnibus verè orthodoxis receptum fuerit.

Tenetur quoque Christianus Christum sequi in vita, vt exēplo Christi admoniti, simus pauperes spiritu, mites, misericordes, pacifici, puri corde, observatores mandatorum dei. Hæc sequela versā est in tergiversationē & retrospectionem. Nam nec Christo dicenti, *Qui sequitur me, nō ambulat in tenebris*, Iohan. 8. aurem præbimus: nec sanctos, ac in primis Paulum dicentem, *Imitatores mei estote*, sicut & ego Christi. 1. Corinth. 11. sequi volumus, sed alij superbiam, alij avaritiam, alij luxuriam, alij peccata, alij Lutherum, alij Calvinum, alij Brentium, alij alios hæreticos sequimur. Tergiversantur alij atque sectantur hæreticos nostri temporis, qui non sunt ex nobis, neque de ouili Christi. *Qui autem sanctos, Augustinum, Ambrosium, Dominicum, & Benedictum imitantur*, hi Christum sequuntur, non ambulant in tenebris, ideoque habebunt lumen vitæ. Imitantur hos patres, qui Christi vestigia sunt sequuti: itaque sunt imitatores & sequaces Christi. Philip. 3. 1. Corinth. 11. Licet imitari sanctos, fide, charitate, aliisque diuinis virtutibus claros. Nec idcirco quicquam detrahatur gloriæ Christi: imò multum accedit, siquidem ipsi Christi vestigia sunt sequuti. Vnde Paulus Philip. 3. Ephes. 5. 1. Corinth. 4. & 11. Hebr. 6. dicebat, *Imitatores mei estote, sicut & ego Christi*. Licet eorū regulas profiteri, vitamque ad eorum sanctiones instituere, vt quæ suæ rectitudinis & iustitiæ Christum amissim habebant & fundamentum.

Tenetur insuper Christianus Christum sequi in morte, vt crucem nobis diuinitus impositam patienter feramus, pro inimicis oremus, vt docet Christus Luca. 9. Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. *Qui Christum sequendū putant sine cruce, errant: nam Christus non est ingressus sine cruce gloriam suam*. Sacerdotes veteris legis nō intrabant sanctuarium sine sanguine, Luc. 24. Christum oportuit pati, & Heb. 9.

*Qui sancti
sunt imitati.*

*Nō sine
cruce sequen-
dus Christi.*

Priuatim verò hoc verbo, *Sequere me*, vñsit Petrum ad sui sequelam, quia cum Apostolorum principem voluit designare, vnde & alibi hac ratione nonnihil priuatim cum ipso egit. Sēsus ergo est, scis qua via ad gloriam meam ierim, noueris idem iter & tibi tendendum.

*Dilectio for
tis, vt mors.*

*Christi &
Petri mors
similis.*

Ioan. 13.

*Calix Chri
sti gloriosus.*

*D. Petri
primatus cō
stipuitur.*

Morte mea mortem debilitaui & vici. Fortis vt mors dilectio. Cant. 8. Tu itaque si diligis me, eodum vade mecum. Crucis illa via ad Patris omnipotentis gloriam tibi in salutem, Ecclesie vniuersali (in fide tuæ professionis fundata) in decus æternum est futura. Apostolatus Patris mei nulla alia est ratio, ne timeas post me & mecum ire, qui mecum cupis in regno Patris mei discubere. Reliqui tui collega & ipsi persecutionem sustinebunt. Tu verò qui summus meus vicarius à Patre es electus, mihi similem mortē patieris. Ego in metropoli Iudæorum cruci sum affixus, tu in metropoli Ethnicorum, Romæ scilicet, cruci es suspendendus. Pastorem me bonum morte mea declaravi. Iohānis. 10. Suppastor quoque vt patiendo bonitatem suam declararet, oportet. Neque enim sufficeret si in pascendo me sequeretur, nisi & patiendo pro grege affecclam se verum meum comprobet. Vicarius tu meus eris, idem & meus crucifixus. Sub passionem meam dixi. Quò ego vado, non potes me modò sequi, sequeris autem postea, qui te mihi deuouisti. Matthæi. 26. In horto nolui Iudæos tibi manus inferre, nolui tibi tunc calicem meum dare necdum gloriosum, quia nondum viceram mundum. Nunc cū videas mortem meam morte triumphatam, ipsum calicem meum gloriosum tibi non negaui, qui te consortem regni mei esse volo. Non ergo sequela hæc accipienda est solum de passione, sed & de pastoralis officij commissione. Summum nanque Pontificem hic Petrum constituit, vnde tanta cum eo egit vehementia, quoniam & magna est eius conditionis siue dignitatis eminētia. De primatu Petri locuples testis est d. Chrysostomus, qui hoc loco dicit Petro totius orbis terrarum curam commissam, ac si dicat Christus: Quia ego prius pro tua redemptione crucis supplicium subire nō timui, idè tu pro mei nominis honore & cōfessione illud formidare non debes, sed loco mei gre-

gem procurare, cui te vicarium & imitatore & successorem meum relinquo. Et Augustin. in Iohannem, dicit Petrum Apostolatus primatum tenuisse, quando ait, Pisce agnos meos, & sequere me. Necesse quippe fuit ut is, qui Ecclesie vniuersaliter praeferendus erat, & ceteris ardentius amaret, & perfectius imitaretur.

1. Tim. 3. &
4.

2. Proponitur nobis ne vocationes aliorum, aut Christi facta curiosè inquiramus: sitque vnusquisque sua vocatione contentus. Nam Petrus conuersus vidit illum discipulum quem diligebat Iesus, sequentem, qui & recubuit in caena super pectus eius, & dixit: domine, quis est qui tradet te? Quibus verbis Iohannes commendatur. Primò, à discipulatus honore, quia vnus ex duodecim electis, Marc. 6. Maximum est Christi verum esse discipulum. Iohan. 12. Vbi ego sum, illic & minister meus erit.

Quotupli-
citer hic Io-
hannes cõ-
mendatur.

Secundò, à singulari dilectione: non ad sui iactantiam toties cõmemorat se specialiter dilectum à Iesu, sed ut tanto beneficio gratus existat, & quia suauissimum sibi fuit recolere, quàm affectuosè & familiariter se Iesus habuit ad ipsum. diligebat ergo eum Iesus, non exclusis ceteris, quum omnes diligeret, ipso testante Iohan. 15. sed prae ceteris, quem specialis praerogatiua castitatis ampliori dilectione fecerat dignum: quia virgo ab eo electus, virgo in æuū permansit. Tribus namque specialia quædam dilectionis ostendit signa, Petro, Iacobo & Iohanni, tam ad lata quàm adueria secreta eos admittens, ut in suscitatione puellæ, Marc. 5. in transfiguratione, Matthæi 17. in passionis agone, Matth. 26. singularia tamen Iohāni exhibuit: vnde & famosum fuit inter discipulos ipsum dilectum aut charum Iesu nominari. Atque vtinam tam syncerus amor in sanctulis nostris lateat, qui nonnunquam charos aut charas, quos sic vocant, munusculis reciprocis sibi conciliare gaudent, quum, teste Hieronymo, sanctus amor munuscula non habeat.

Prærogati-
ua castitatis
d. Iohannis.

Christi a-
moris specia-
lia signa.

Sunt enim quinque veræ amicitie indicia, quæ & Christus suo charo Iohanni exhibuit. Primū, mutua cõiunctio. Hinc in caena super pectus Iesu recubuit, Iohā. 13. Non paruum in isto præclarissimo conuiuium vltimū vale, proximum esse Christo, quod cum selectis totius

Amicitia
veræ indi-
cia.

mūdi fecit. Luc. 22. vbi & sacrosanctum corporis & sanguinis sui sacramentum instituit.

Iude proditoris indicatio.

Secundum, secretorum reuelatio. Iohan. 15. Iam non dicam vos seruos, sed amicos: quia omnia quæ audiui à Patre, nota feci vobis. Omnibus turbatis soli Iohanni indicauit proditorem, Iohan. 13. Ipse quoque super peccatus illud recubuit, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi, Coloss. 2. Vnde & sapientiæ & intellectus vberius suxit, quare altissimè super omnes de diuinitatis & trinitatis scripsit mysterio, Iohan. 1. cui status Ecclesiæ in finem vsque reuelatus fuit, Apoc. 1.

Voluntatis consensus.

Tertium, voluntatum consensus. Iohan. 15. Vos amici mei estis, si feceritis quæ præcipio vobis. Ipse autem ad domini vocantis vocem, & patrem & nauim reliquit, Matth. 4. Sic & modò hic nihil de statu suo sollicitus, totum se domino commisit.

Thesaurus mundi totius.

Quartum, thesauri commissio. Vnde dominus pretiosissimum & singularem thesaurum, de quo totius mundi sumpsit pretium, matrem scilicet in suo recessu tanquam fidelissimo amico commisit, Iohan. 19.

Aduersorum toleratio.

Quintum, aduersorum toleratio. Eccl. 6. Si possides amicum, in tentatione posside eum. Sic ipse astitit morienti, Iohan. 19. Exilium in Patmos insulam pro fide suscepit, Apoc. 1. Venenum bibit, dolium feruentis olei superauit.

D. Ioannis martyrium.

Hunc ergo discipulum quum vnice diligeret Petrus, & domino cæteris chariorè semper fuisse sciret, ac tum non iussus sequeretur Petro proximus, rogat dominum quid de illo futurum esset, iam ipse de sua vocatione certior factus: & ait, Domine hic autem quid? Cunctationem & curiositatem hæc quæstio importat. Sequebatur quidem, sed & conuertebatur. Qui mittit manum suam ad aratrum, ne retrospiciat. Sepeliat mortui suos mortuos: Christum incunctanter sequamur oportet. Petrus etiam hic voluit de fratre & cōdiscipulo suo cognoscere quānam ille morte ad gloriam regni cælorum esset transiturus. Et dicit ei Iesus, Si enim volo manere donec veniam, quid ad te tu me sequere.

D. Petricuriositas.

Ex his verbis elicitur quòd humana ratio facta diui-

na semper inuestigare præsumat. Nam Petrus vocatus à Christo vt ipsum sequeretur, quid de Ioanne facturus sit, interrogat, quasi rationem postulans illius discretio- nis Hinc vetat scriptura, ne ea quæ captum nostrum ex- cedunt, inquiramus. Eccl. 3. Quid necesse est homini ma- iora se quærere? Isa. 40. Sapient. 9. Rom. 11. O altitudo di- uitiarum sapientiæ & scientiæ dei, quàm inscrutabilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius!

*Ratio hu-
mana verum
diuinarum
percuncta-
trix.*

Elicitur proinde ex his verbis, quòd mortales interdum solliciti de aliena salute, propriæ obliuiscantur. Nam Petrus cum ad vitam à Christo vocaretur, non euestigio sequitur, sed de Iohannis statu sollicitus, quid de illo sit futurum sciscitatur, cum sua nihil interesset hoc scire, sed Christum sequi, ei que obtemperare. Hinc ait Chris- tus per Salomonem, Prouerb. 1. Vocati & renuistis.

*Isai. 65. &
Iere. 7.*

Insuper ex his verbis elicitur, quòd nemo sua sorte sit contentus, sed aliis vel inuideat, vel succenseat. Nam Pe- trus quasi iudicans conditionem Iohannis meliorem, rogat, Domine hic Iohannes quid faciet? quare & ego cum illo, sicuti ipse manserit, non manebo? Hinc aiunt poëtæ, Optat ephippia bos piger, optat arare caballus, Horat. lib. Epist. 1. epist. 14. Fertiliior seges est alienis semper in agris, Vicinumque pecus grandius vber ha- ber, Ouidius. vnde sæpe peccatur in hoc prouerbium, Ne furor ultra crepidam.

Ex hac Christi doctrina docentur Christiani, Primò quòd debeant iuxta Pauli sententiã intellectum in ob-sequium fidei captiuare, & diuina facta admirari, & reuereri. sunt enim quamplurima sacramenta atque diuina facta, quorum ratio ideo nobis est occulta, vt inde hu- miliemur, atque ad orandum pro intelligentia excite- mur, quemadmodum docet Paulus. 1. Corint. 10. Capti- uantes intellectum in obsequium fidei. Et Daniel inter-pretaturus mysteria statux Nabuchodonosor, humilia- tur & orat, Daniel. 4. David Psal. 118. Reuela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua. Habacuc cap. 3. Domine consideraui opera tua, & expaui.

*Facta que-
dam diuina
cur nobis
occulta.*

2 Docentur, quando Christus nos vocat, continuo ip- sum nos debere sequi, idque animo tam prompto, vt vel patre ac matre relictis ipsum sequamur. Est habeda ra-

tio proximorū, ea tantū quæ nos à Christo sequendo remorari non possit, quemadmodum Matthæus vocatus à Christo prætereunte, relicto telonio mox sequutus est nihil interrogans, Matth. 9. idem Petrus & Andreas faciunt relictis, retibus, Matth. 4. Luc. 5.

3 Docentur varias esse Christianæ militiæ vocationes. debet igitur vnusquisque illam tenere, ad quam vocatus est. Nec putemus eos otiosos esse qui ad nostram vocationem non sunt vocati.

1. Corint. 7.
Ephes. 4.

*Sanctorum
varia con-
ditio.*

4 Docentur Christiani, quod non omnes eodem modo Deus tractet, sed de singulis prout visum est, experimentum capit. Hinc alios dedit Apostolos, alios Euangelistas, alios doctores, alios pastores, alios martyres, alios confessores, &c. Ephes. 4. Apostolos atque martyres variis affecit suppliciis, alios sanctos summa pace ad vitam vocauit. Ita modò quosdam Christianos affligit, alios lætificat: quosdam pauperes, alios diuites, quosdā languidos, alios integra valetudine ad se sequendum inuitat. Omnes eo modo quo nos vocat, ad ipsum curramus, per infamiam & bonam famam, per gloriam & ignobilitatem.

2. Corin. 6.
*Deus vite
& mortis
dominus.*

5 Hoc Euangelio proponitur, Deum non tantum dominum esse mortis ac vitæ, verum etiam singulis mortalium mortem pro sua voluntate ordinare, cum ait: Si cū volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. Non negat dominus Iohāne per passionē sequi, cū Matthæi vigesimo dicat: Calicem quidem meum bibetis. & Act. quinto, Iohannes inter eos fuit, quibus cæsis Iudæi denuntiauerunt, ne in nomine Iesu loquerentur, sed superuacua Petri curam corrigit, quali dicat: Potero cū exemplo Enoch & Eliæ in finem mundi viuum à morte præseruare, quod si fecero, nihil hoc ad te. Tuum non est scire huiusmodi mysteria, tua interest tuæ satagere vocationis, & videre quid illi ritè respondeas. Te ad crucem voco, ego de aliis videro. Exiit ergo sermo inter fratres, quod discipulus ille non moritur, &c. Ex his ver-

*Petri cura
superuacua
corrigitur.*

*Prouidentia
Christi in
vita et mor-
te.*

bis liquet 1. Christi potentia atque prouidentia in vita & morte mortalium ordinanda. Nam Christus sua inscrutabili sapientia vult Petrum ad mortem crucis, martyriūque vocare: vult etiam sua diuina prouiden-

tia ad aliud mortis genus Iohannem referuare. Iuxta verbum Christi vtrunque euenit: Ille Romæ crucifixus, hic Christum vsque ad excidium Solymorum in Iudæa prædicauit. Post vrbs deuastationem in Asia crucis vexillum statuens, citra martyrium ibi in Christo obdormiuit. eius sepulchrum manna scaturire fertur. Opinionones varias de Iohāne omittimus, tenētes quod (iuxta Apostoli dictum, qui ait cōstitutum esse omnibus semel mori, & Psal. Quis est homo qui non videbit mortem?) mortem gustauerit. Vide Eusebium libro. 3. cap. 1. & 31. qui dicit Iohānem in Epheso episcopalem mitram (quam Petalion vocat) gestasse, atque ibi in domino obdormiuisse, hoc est, iuxta Christianorum dialecton, & vita migrasse. Cæterum ex hac vita profectum affirmat temporibus Nerue Cæsaris, qui illum ab exilio Patmos, vbi tyrannide Domitiani exulabat, liberum remisit. Vide eundem lib. 3. cap. 18. 20. Hyeronymus dicit eum in Epheso consensuisse, tandem senio grauatum, circa annum domini 68. humanis excessisse. Et Tertullianus affirmat in feruens coniectum oleum, atque illæsum exiisse. Colligimus ergo, *Manere*, hic nō significare à mortis debito absolui, sed non mori ad exemplum Christi, vti Petro prædixit. Vnde & Ioannes Apost. hoc loco eam opinionem abstulit, ac sensum non orthodoxum correxit: quod nisi præstitisset, error ille vsque ad nos quoque esset propagatus.

Hæc doctrina instruit omnes Christianos, atque admonet, ne dicamus nos hoc vel illo mortis genere morituros: nec putemus mortem quantumuis ferocem atque enormem Deo oscitante mortalibus accidere: quasi nihil ipse curet, sed fato hoc relinquat, sicut enim vitæ est author, ita & mortis est ordinator. Discamus igitur omnes, 1. Non curare cuius qualitatē sit hominis mors: nec quenquam perturbet quod hic parietis ruina oppressus, ille gladio confossus, alius ignibus absumptus, alius securi percussus intereat. Siquidem scriptura clamat, Iustus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.

2. Ex his verbis liquet, discipulorum, omniumque hominum natura, siquidem ex verbis Christi perperam in-

Heb. 9.

Obdormire
quid.

Insitutio
Christiana
de morte.

Sapient. 4.

*Christi ver-
ba non sunt
pro cuiusque
sensu inter-
pretanda.*

*Hæretici
cur non da-
tur verba
Christi tra-
flare.*

1. Corin. 2.

rellectis, euulgant rumorem falsum. Nam Christus Petro interroganti de Iohāne, respondet: *Si eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere.* Inde interpretantes suo sensu verba domini inferunt Ioannem non moriturum, &c. Hæc doctrina instruit omnes Christianos atque admonet, non ita facile cuius licere verba Christi suo sensu interpretari. Nam si Apostoli ac discipuli, quibus nota fecerat omnia, quæ audierat à patre suo, in illo verbo interpretando ita allucinati sunt: quid nobis continget, qui non sumus adeo familiares? Si domestici mentem domini non intelligunt, ciues quid facienti? Discamus igitur omnes 2. Non proprio spiritu verba Christi interpretari: nam sicut Paulus docet, nemo cognouit quæ sunt Dei, nisi qui spiritum eius habet. Docet idem Corinthios negotia ac verba spiritualia spiritualibus hominibus tractanda, intelligenda, atque determinanda proponere. 1. Corin. 2. Hinc etiam discamus, hæreticos verba domini intelligere nec debere, nec posse: quia non spirituales, sed carnales sunt & animales: nec possunt intelligere mysteria Ecclesiæ, quia non habent Spiritum Dei, sed Satanæ, cuius sunt filij ac serui, à quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem. Animalis enim homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei.

EPILOGVS.

1. Exemplum respicientium alienam vocationem & aliena opera fugitandum, cum intrepidè oporteat sequi vocantem Christum. Melior est enim obedientia, quam victima.

2. De voluntate nostra frangenda in Dei voluntatem. Sape enim non voce de celo, non per prophetam, non per reuelationem vel somnium vel excessum mentis, sed rebus ipsis accidentibus, aut ad aliud quam statueramus vocantibus, cogimur agnoscere Dei voluntatem aliam quam erat nostra, Augustin. Epist. 65. ad paulinum & Therasiam.

3. Auctoritas Iohannis Euangelistæ, & testis dignitas, qui recubuit super pectus Iesu, qui scripsit hæc, cuius testimonium verum est, qui totus huc spectat, ut credamus in nomen vnigeniti filij Dei, & ut credentes vitam habeamus per nomen eius.

IN FERIIS INNOCENTVM

EPISTOLA.